C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr. 21rji-1465/2023 Judecătoria Edineț sediul Briceni
1-23097201-03-21rji-04122023 Judecător: Aurelia Andronache

D E C I Z I E
În numele Legii

14 decembrie 2023 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,

În componența:
Președintele ședinței de judecată, judecătorul Ghenadie Liulca
Judecătorii Viorel Pușcaș
Oleg Moraru

a judecat în ședință de judecată în ordine de recurs recursul avocatului Veaceslav Negru în interesele condamnatului Șterbeț Valentin declarat împotriva încheierii judecătoriei Edineț sediul Briceni din 20 octombrie 2023 adoptate în limitele crererii avocatului Veaceslav Negru privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen în conformitate cu prevederile art. 91 Cod penal a condamnatului Șterbeț Valentin,

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de actele cauzei, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,-

C O N S T A T Ă:

La data de 06 iulie 2023 în adresa judecătoriei Edineț sediul Briceni a parvenit cererea avocatului Veaceslav Negru privind liberarea condiționată înainte de termen a condamnatului Șterbeț Valentin de la executarea pedepsei închisorii în temeiul art. 91 Cod penal.

Prin încheierea judecătoriei Edineț sediul Briceni din 20 octombrie 2023 cererea avocatului Veaceslav Negru privind soluționarea chestiunii privind

liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen în temeiul art. 91 Cod penal în privința condamnatului Șterbeț Valentin a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 20 octombrie 2023, avocatul Veaceslav Negru în interesele condamnatului Șterbeț Valentin a declarat recurs, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea încheierii recurate, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă integral cererea cu privire la aplicarea art. 91 Cod penal în privința condamnatului Șterbeț Valentin.

În motivarea recursului s-a indicat că, cu soluția primei instanțe nu este de acord, deoarece Șterbeț Valentin în perioada aflării în penitenciar și-a făcut concluziile cît privește faptele comise, garantează că pe viitor nu va mai avea careva abateri de la lege de ordine penală, contravențională sau civilă.

În penitenciar nu a comis careva încălcări, are un comportament exemplar, se caracterizează în exclusivitate pozitiv, este încadrat în câmpul muncii, a frecventat cursurile de resocializare, la momentul înaintării demersului a ispășit mai mult de ½ din termenul de pedeapsă.

Subsecvent s-a relevat că, anterior Șterbeț Valentin nu a fost eliberat condiționat, pe parcursul anilor de detenție nu s-a automutilat, nu a avut cazuri de tentative de sinucid, sancțiunile disciplinare aplicate anterior au fost executate, iar pe ultima sancțiune a fost declarat nevinovat.

La fel, s-a invocat că nu a restituit prejudiciul cauzat prin infracțiune pe motivul deținerii sale pe toată această perioadă în penitenciar, însă este conștient și responsabil și își asumă obligațiunea în caz de admitere a demersului să achite prejudiciul.

De asemenea, s-a menționat că Șterbeț Valentin între timp s-a căsătorit, a creat o familie, are la întreținere un copil minor.

În temeiul art. 447 alin. (2) Cod de procedură penală, respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă părțile nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au prezentat referință, fapt ce nu împiedică instanței examinarea recursului în baza probelor anexate la dosar.

Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cercetând materialele cauzei, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți consideră necesar de a respinge recursul avocatului Veaceslav Negru în interesele condamnatului Șterbeț Valentin ca fiind nefondat reieșind din următoarele considerațiuni.

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărîrea atacată, dacă recursul este nefondat.

În conformitate cu prevederile art. 469 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărîri, şi anume liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal).

În conformitate cu prevederile art. 471 alin. (1) Cod de procedură penală, chestiunile specificate la art.469 alin.(1) pct.5), 11) şi 14) se soluţionează de către judecătorii instanţei de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art.469 alin.(1) se soluţionează de către judecătorul de instrucţie la demersul instituţiei care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituţiei care pune în executare pedeapsa. Soluţionarea de către instanţa de judecată a chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) şi 2) se efectuează în condiţiile prevăzute la art.266 şi 267 din Codul de executare şi numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluţionării chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4), 7)–9), instituţia care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluţionării chestiunii prevăzute la art.469 alin.(1) pct.3), şi raportul medical respectiv. În şedinţa de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluţionarea chestiunii solicitate.

La caz, Colegiul reține că conform art. 91 Cod penal, persoanei care execută pedeapsa cu închisoare i se poate aplica liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen dacă a realizat programul individual de executare a pedepsei, **a reparat integral daunele cauzate de infracţiunea pentru care a fost condamnată**, cu excepţia cazului cînd dovedeşte că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească, **şi dacă se constată că corectarea ei este posibilă fără executarea deplină a pedepsei.** Persoana poate fi liberată, în întregime sau parţial, şi de pedeapsa complementară.

Aplicînd liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen, instanţa de judecată îl poate obliga pe condamnat să îndeplinească obligaţiile prevăzute la art.90 alin.(6) în termenul de pedeapsă rămas neexecutat.

Liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen se aplică condamnaţilor de către instanţa de judecată de la locul de executare a pedepsei, în baza demersului instituţiei care pune în executare pedeapsa, la cererea

condamnatului sau a apărătorului acestuia în condiţiile prevăzute la art.266 şi 267 din Codul de executare şi numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite.

Liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen poate fi aplicată dacă condamnatul, care la momentul săvîrşirii infracţiunii a atins vîrsta de 21 ani, a executat efectiv:

a) cel puţin jumătate, dar nu mai puţin de 90 de zile de închisoare, din termenul de pedeapsă stabilit pentru săvîrşirea unei infracţiuni uşoare sau mai puţin grave;

b) cel puţin două treimi din termenul de pedeapsă stabilit pentru săvîrşirea unei infracţiuni grave, infracţiuni deosebit de grave sau excepţional de grave, precum şi din pedeapsa aplicată persoanei anterior liberate condiţionat de pedeapsă înainte de termen, dacă liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen a fost anulată în condiţiile alin.(8).

Persoana care execută pedeapsa detenţiunii pe viaţă poate fi liberată condiţionat de pedeapsă înainte de termen dacă instanţa de judecată va considera că nu mai există necesitatea executării de mai departe a pedepsei şi dacă această persoană a executat efectiv cel puţin 30 de ani de închisoare, fără a se lua în calcul compensarea privilegiată a zilelor de muncă.

Liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen poate fi aplicată minorilor, persoanelor care au atins vîrsta de 18 ani, dar nu au atins vîrsta de 21 de ani şi persoanelor care au împlinit vîrsta de 60 de ani, dacă aceştia au executat efectiv:

a) cel puţin o treime din termenul de pedeapsă stabilit pentru săvîrşirea unei infracţiuni uşoare sau mai puţin grave;

b) cel puţin jumătate din termenul de pedeapsă stabilit pentru săvîrşirea unei infracţiuni grave;

c) cel puţin două treimi din termenul de pedeapsă stabilit pentru săvîrşirea unei infracţiuni deosebit de grave sau excepţional de grave.

Controlul asupra comportării celor liberaţi condiţionat de pedeapsă înainte de termen îl exercită organele de probaţiune, iar asupra comportării militarilor – comandamentul militar respectiv.

Dacă, în termenul de pedeapsă rămas neexecutat:

a) condamnatul se eschivează cu premeditare de la îndeplinirea obligaţiilor stabilite de instanţa de judecată la aplicarea liberării condiţionate de pedeapsă înainte de termen, instanţa de judecată, la propunerea organului indicat la alin.(7), poate pronunţa o încheiere cu privire la anularea liberării condiţionate de pedeapsă înainte de termen şi la trimiterea condamnatului pentru a executa termenul de pedeapsă neexecutat;

b) condamnatul săvîrşeşte din imprudenţă o nouă infracţiune, anularea sau menţinerea liberării condiţionate de pedeapsă înainte de termen se decide de instanţa de judecată;

c) condamnatul săvîrşeşte cu intenţie o nouă infracţiune, instanţa de judecată îi stabileşte pedeapsa în condiţiile art.85. În acelaşi mod se aplică pedeapsa şi în cazul săvîrşirii unei noi infracţiuni din imprudenţă dacă instanţa de judecată anulează liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen.

În temeiul prevederilor art. 265 din Codul de executare, instanţa de judecată poate decide liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, aplicând, după caz, compensarea privilegiată a zilelor de muncă, în temeiul şi în condițiile art. 91 şi 92 din Codul penal.

Conform art. 266 din Codul de executare, în cazul în care condamnatul întrunește condițiile prevăzute în art. 91 şi 92 din Codul penal, administrația locului de deținere sau comandamentul militar, după caz, adoptă, în termen de o lună, o hotărâre privind propunerea pentru liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă sau privind refuzul în acest sens.

Propunerea pentru liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă se depune, în termen de 5 zile de la data adoptării hotărârii, la instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află locul de deținere.

În cazul în care administrația locului de deținere sau comandamentul militar, după caz, refuză să propună liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, condamnatul poate înainta un demers pentru liberare sau înlocuire nemijlocit în instanța de judecată.

În acest sens Colegiul penal constată că, legislația în vigoare prevede posibilitatea liberării condiționate a condamnatului de orice pedeapsă înainte de termen, însă o astfel de posibilitate se admite cu anumite condiții, cât și în baza faptului că persoana respectivă, prin purtare exemplară şi atitudine cinstită într-un anumit termen de executare a pedepsei numite, denotă corectarea sa.

Subsecvent, liberarea condiționată înainte de termen poate fi aplicată dacă instanța de judecată va considera posibilă corectarea condamnatului fără executarea deplină a pedepsei. O atare concluzie urmează a fi trasă în baza studierii depline şi obiective a datelor referitoare la persoana condamnatului, la comportamentul lui pe tot parcursul perioadei de executare a pedepsei cu închisoare, inclusiv dacă s-a aflat şi în alte penitenciare, la respectarea regimului de executare, participarea la muncile remunerate sau neremunerate de îngrijire sau amenajare a penitenciarului şi a teritoriului, de îmbunătățire a condițiilor de trai şi

medico-sanitare de detenție, la relațiile cu alți condamnați, cu familia, participarea la măsurile cultural-educative, la prezența sancțiunilor disciplinare valabile la momentul soluționării demersului ș.a. circumstanțe care denotă corijarea acestuia.

În contextul dat, din materialele cauzei Colegiul penal reține că, prin sentința Judecătoriei Briceni din 27 iulie 2016 Șterbeț Valentin a fost condamnat în baza art. 192/1 alin. (2) lit. a), c) Cod penal, cu aplicarea art. 85 alin. (1), art. 87 alin. (2) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 05 ani 03 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. A fost admisă acțiunea civilă depusă de Î.S. „Poșta Moldovei" și s-a încasat în mod solidar de la Butelschii Eugeniu și Ștrebeț Valentin prejudiciul material în sumă de 9000 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 25 ianuarie 2017 condamnatului Șterbeț Valentin, în baza art. 13 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței RM, s-a redus termenul de pedeapsă în partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Briceni din 27.07.2016 cu 01 an 08 luni.

Tot el, a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 23 mai 2017 în baza art. 179 alin. (1), art. 287 alin. (2) lit. b), art. 186 alin. (2) lit. b), c), d), art. 192^1 alin. (2) lit. a) Cod penal, cu aplicarea art. 84 alin. (4) Cod penal, a fost adaugată parțial partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Briceni din 27.07.2016 și redusă prin încheierea Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 25.01.2017, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 09 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

La data de 23.05.2023 condamnatul Șterbeț Valentin s-a adresat cu cerere către comisia Penitenciarului nr. 2 Lipcani privind examinarea posibilității aplicării în privința sa a prevederilor art. 91 Cod penal.

Prin hotărârea comisiei Penitenciarului nr. 2 Lipcani din 14.06.2023 a fost respinsă cererea condamnatului Șterbeț Valentin de a prezenta materialele și dosarul personal în instanța de judecată pentru eliberarea condiționată înainte de termen conform art. 91 Cod penal pe motiv că dispune de prejudiciu material nereparat.

Drept urmare, avocatul Veaceslav Negru în interesele condamnatului Șterbeț Valentin s-a adresat către judecătorul de instrucție cu cerere privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen a condamnatului în temeiul art. 91 Cod penal.

Fiind examinată cererea în fond, prin încheierea judecătoriei Edineț sediul Briceni din 20 octombrie 2023 cererea avocatului Veaceslav Negru în interesele condamnatului Șterbeț Valentin a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Colegiul penal, lecturând încheierea recurată în raport cu argumentele recursului, consideră a fi întemeiată soluția judecătorului de instrucție privind respingerea solicitării privind aplicarea prevederilor art. 91 Cod penal în privința lui Șterbeț Valentin, deoarece s-a reținut că condamnatul nu a realizat programul către liberare a persoanelor ce au săvârșit infracțiuni de furt sau jaf din motive independente lui, dispune de prejudiciu material neachitat în mărime de 9000 lei, pe parcursul executării pedepsei a fost supus răspunderii disciplinare de 26 ori, or, realizarea programului individual de executare a pedepsei și repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune este o condiție obligatorie pentru a putea beneficia de mecanismul prevăzut la art. 91 Cod penal.

Distinct, din materialele dosarului Colegiul penal a stabilit cu certitudine că, deși la data examinării demersului Șterbeț Valentin a ispășit efectiv 1/2 din termenul stabilit conform hotărârii de condamnare, nu dispune de sancțiuni disciplinare active, acesta nu poate beneficia de aplicarea prevederilor art.91 din Codul penal pe motiv că din formularul de stabilire a factorilor criminogeni și protectivi din 13.06.2023 întocmit în conformitate cu Regulamentul privind factorii criminogeni și protectivi la deținuți, aprobat prin ordinul Agenți Naționale a Penitenciarilor nr. 187 din 02.04.2021, s-a stabilit că condamnatul dispune de factori protectivi și criminogeni, ceea ce indică că nu este posibil de a fi corijat fără executarea integrală a pedepsei.

Mai mult ca atât, Colegiul penal conchide a fi întemeiat și argumentul primei instanțe precum că termenul executat de 7 ani 2 luni și 1 zi din pedeapsa totală de 9 ani, iar perioada rămasă neexecutată este de 1 an 5 luni și 19 zile, nu convinge instanța că acesta s-a corijat, a conștientizat urmările faptelor comise și că poate fi liberat condiționat de pedeapsă înainte de termen.

Suplimentar, instanța de recurs reține că partea reală de executare a pedepsei de 1/2 a fost calculată cu reducerea termenului de pedeapsă cu 1 an 1 lună și 10 zile, reducere care a fost efectuată în legătură cu constatarea condițiilor de detenție contrare prevederilor art. 3 CEDO, astfel, în opinia instanței de judecată este prematură liberarea condiționată de la executarea pedepsei închisorii a condamnatului Șterbeț Valentin, reieșind din categoria infracțiunilor săvârșite, mărimea pedepsei stabilite, cât și perioada de pedeapsă rămasă neexecutată, din care considerente corectarea acestuia fără executarea în continuare a pedepsei nu este posibilă.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal conchide că în privința condamnatului pedeapsa penală nu şi-a atins scopul urmărit de legea penală conform art.61 Cod penal, acesta urmând să-şi execute pedeapsa în continuare.

Subsecvent, Colegiul penal indică că norma vizată prevede posibilitatea aplicării acesteia și liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, dar numai

în cazul în care instanța va ajunge la concluzia că condamnatul s-a corijat și nu necesită executarea în continuare a acesteia.

Totodată, Colegiul reține că aplicarea liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen *este un drept şi o rezervă a instanţei şi nu ca o obligaţie*, or, liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen se aplică doar cu condiția că instanța de judecată va considera posibilă corectarea condamnatului fără executarea deplină a pedepsei, concluzie care urmează a fi trasă în baza studierii depline şi obiective a datelor referitoare la persoana condamnatului, la comportamentul lui pe tot parcursul perioadei de executare a pedepsei cu închisoare, inclusiv dacă s-a aflat şi în alte penitenciare, la respectarea regimului de executare, participarea la muncile remunerate sau neremunerate de îngrijire sau amenajare a penitenciarului şi a teritoriului, de îmbunătățire a condițiilor de trai şi medico-sanitare de detenție, la relațiile cu alți condamnați, cu familia, la participarea la măsurile cultural - educative, la prezența sancțiunilor disciplinare valabile la momentul soluționării cererii/demersului.

În același timp, Colegiul penal a conchis că potrivit Recomandării nr. R (89) 12 a Comitetului de Miniștri către Statele membre cu privire la educație în penitenciare, educația în penitenciar ajută la umanizarea penitenciarelor şi este un mijloc important de facilitare a întoarcerii deținutului în societate, pregătit atât din punct de vedere moral, cât şi din punct de vedere educațional, astfel că liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen în condițiile art. 91 din Codul penal în privința lui Șterbeț Valentin este prematură.

Prin urmare, Colegiul penal consideră că instanța de fond legal şi întemeiat a respins cererea avocatului Veaceslav Negru privind liberarea condiționată înainte de termen a lui Șterbeț Valentin în temeiul art. 91 Cod penal ca fiind neîntemeiată, or, atingerea scopului pedepsei și corijarea condamnatului poate fi obținută numai prin executarea în continuare de către ultimul a pedepsei cu închisoarea stabilite prin sentință.

În atare circumstanțe, instanța de recurs reține că instanța de fond şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzația, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, din care motiv o curte de apel/recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania)*.

În acest sens, Colegiul penal conchide că recursul declarat de avocatul Veaceslav Negru în interesele condamnatului Șterbeț Valentin împotriva încheierii judecătoriei Edineț sediul Briceni din 20 octombrie 2023 emise în privința lui Șterbeț Valentin este nefondat și urmează a fi respins, cu menținerea în vigoare a încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art.449 alin. (1) pct.1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul avocatului Veaceslav Negru în interesele condamnatului Șterbeț Valentin declarat împotriva încheierii judecătoriei Edineț sediul Briceni din 20 octombrie 2023 emise în privința lui Șterbeț Valentin se respinge ca nefondat, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul: Ghenadie Liulca

Judecătorii: Viorel Pușcaș

Oleg Moraru